

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista. Laki koskisi jo nykyisinkin korjauskustannuksiin myönnettäviä asuntojen korjaus- ja energia-avustuksia.

Olennessa muuttuisivat avustukset asunon terveyshaittojen vuoksi suuriin taloudellisiin vaikeuksiin joutuneille kotitalouksille. Näitä avustuksia voitaisiin myöntää korjauskustannusten lisäksi myös asuntojen rakennus- ja hankintakustannuksiin sellaisissa vaikeimmissa tilanteissa, joissa terveydellistä haittaa aiheuttavien vaurioiden poikkeuksellisen laajuuden vuoksi asuntoa ei enää kannata korjata.

Korjaus- ja energia-avustukset on myönnetty ja maksettu Valtion asunorahaston varoista. Vuodesta 2006 lukien avustukset on tarkoitus siirtää myönnettäviksi ja maksettaviksi valtion talousarvioon tarkoitusta varten varattavista varoista.

Asuntojen korjaus- ja energia-avustusten myöntämisperusteet ehdotetaan säädettäväksi nykyistä lainsäädäntöä täsmällisemmin lakisalla.

Esitys liittyy valtion vuoden 2006 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2006 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Johdanto	3
2. Nykytila.....	3
2.1. Korjaus- ja energia-avustuslainsäädäntö ja avustusten myöntäminen	3
2.2. Asuntojen terveyshaitat.....	4
2.3. Nykytilan arviointi.....	5
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	5
4. Esityksen vaikutukset.....	6
4.1. Taloudelliset vaikutukset	6
4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	6
4.3. Ympäristövaikutukset	6
4.4. Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan	7
5. Asian valmistelu	7
6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	7
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	8
1. Lakiehdotuksen perustelut.....	8
2. Tarkemmat säännökset	13
3. Voimaantulo	14
4. Säättämijärjestys	14
LAKIEHDOTUS.....	15
asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista	15

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Pääministeri Matti Vanhasen hallituksen hallitusohjelman mukaan korjaus- ja energia-avustusten kokonaismäärää lisätään tarvittaessa. Hallitusohjelman mukaan kiinnitetään myös huomiota home- ja kosteusvaurioiden ennaltaehkäisemiseen ja kohennetaan homevaurioista kärsivien asemaa.

Valtioneuvosto teki 29 päivänä tammikuuta 2004 periaatepäätöksen hallituksen asuntopoliittisesta ohjelmasta vuosille 2004—2006. Ohjelman mukaan toimenpiteinä terveellisen, esteettömän ja ympäristöystävällisen asumisen edistämiseksi kohdistetaan terveydellisten haittojen ennaltaehkäisyyn tarvittaviin korjauksiin korjausavustuksia vuodesta 2006 lähtien. Toimenpiteet toteutetaan korjausavustusvaltuuden sisällä.

Lisäksi viimeistään vuonna 2006 otetaan ohjelman mukaan käyttöön uusi tukijärjestelmä, jossa valtion asuntorahaston varoista tuetaan sosiaalisin perustein kosteus- ja homeongelmien takia kohtuuttomissa vaikeuksissa olevia talouksia. Tukea voidaan myöntää noin 1—2 miljoonaa euroa vuosittain.

Ohjelman mukaan korjaus- ja energia-avustusvaltuus pidetään vuoden 2004 tasolla. Valtuuden taso voi muuttua tästä, mikäli energia-avustus laajennetaan koskemaan pientaloja ja siihen tarkoitukseen osoitetaan lisävaltuus. Asia on tarkoitus käsitellä valtioneuvostossa ilmastostrategian uusimisen yhteydessä syksyllä 2005. Tämän vuoksi mainittua laajennusta ei ole sisällytetty tähän hallituksen esitykseen.

2. Nykytila

2.1. Korjaus- ja energia-avustuslainsäädäntö ja avustusten myöntäminen

Korjaus- ja energia-avustusten myöntämistä koskee valtionavustuslaki (688/2001), laki asuntojen korjaus- ja energia-avustuksista

(1021/2002) sekä valtioneuvoston asetus asuntojen korjaus- ja energia-avustuksista (5/2005).

Korjausavustuksia on myönnetty valtion talousarviossa osoitetuista varoista, sittemmin Valtion asuntorahaston varoista, vuodesta 1987. Energia-avustuksia asuinrakennusten korjaamiseen myönnettiin vuodesta 1978 vuoteen 1986 ja uudelleen niitä on myönnetty vuodesta 2003.

Määrärahan tai avustusvaltuuden suuruus on vaihdellut vuosittain varsin paljon, samoin avustusten käyttötarkoitukset ovat vaihdelleet kulloistenkin asuntopoliittisten tarpeitten sekä myös työllisyys- ja suhdannepoliittisten tilanteitten mukaisesti.

Asuntojen korjaus- ja energia-avustuksista annetun lain 2 §:n 1 momentin mukaan tällä hetkellä avustuksia voidaan myöntää:

- 1) vanhusten ja vammaisten asuntojen korjaamiseen sosiaalisin perustein;
- 2) hissien asentamiseen olemassa oleviin kerrostaloihin sekä korjauksiin, joilla poistetaan liikkumisesteitä;
- 3) kiinteistökohtaisten talousjätevesijärjestelmien parantamiseen sosiaalisin perustein;
- 4) terveyshaittojen poistamiseen sosiaalisin perustein;
- 5) asuinrakennuskannan suunnitelmallisen korjaustoiminnan toteutumiseen eli kuntoarvioitten, kuntotutkimusten, huoltokirjojen sekä perusparannusten suunnittelun kustannuksiin; sekä
- 6) asuntojen energiatalouden parantamiseen ja energiankäytöstä aiheutuvien päästöjen vähentämiseen mukaan lukien uusiutuvien energiamuotojen käyttöönotto.

Kohdan 1 mukaiset avustukset myöntää asuinrakennuksen sijaintikunta. Kaikkiaan avustuksia vanhusväestön ja vammaisten asuntojen korjaamiseen, mukaan lukien veteraaneille myönnetty avustukset, myönnettiin vuonna 2004 noin 10 miljoonaa euroa.

Kohdan 2 mukaisia avustuksia on myönnetty hissien asentamiseen ja liikuntaesteitten poistamiseen. Avustuksia myönnettiin vuonna 2004 yhteensä 205 hissien asentamiseen kaikkiaan 14,5 miljoonaa euroa sekä hissien

korjaamiseen ja muitten liikkumisesteitten poistamiseen yhteensä noin 12 miljoonaa euroa.

Kohdan 3 mukaisia avustuksia ovat kunnat voineet myöntää vuodesta 2005 lähtien kiinteistökohtaisten talousjätevesijärjestelmien parantamiseen edellytyksiä vastaaviksi haja-asutusalueitten omakotikiinteistöille, joita ei ole liitetty viemäriverkostoon. Avustukset myönnetään kotitalouksille tarveharkinnan perusteella. Avustuksiin on arvioitu käytettävän noin 3 miljoonaa euroa vuodessa.

Kohdan 4 mukaisiin avustuksiin terveyshaittojen poistamiseksi on vuonna 2004 käytetty yhteensä noin 0,5 miljoonaa euroa. Avustukset myöntää Valtion asuntorahasto. Avustusten nykyistä myöntämiskäytäntöä on kuvattu tarkemmin kohdassa 2.2.2.

Kohdan 5 mukaan tuetaan kuntoarvioitten ja kuntotutkimusten tekemistä sekä huoltokirjojen laatimista asuinrakennuksille. Lisäksi eräissä tapauksissa tuetaan erillisellä avustuksella perusparannuksen suunnittelua. Avustuksiin on käytetty vuonna 2004 yhteensä noin 8 miljoonaa euroa.

Kohdan 6 mukaan tuetaan lähinnä kerros- ja rivitalojen sellaisia korjauksia, joilla on merkittäviä energiansäästövaikutuksia. Avustuksia on myönnetty vuonna 2004 yhteensä noin 14,5 miljoonaa euroa.

Vuonna 2004 myönnettiin vielä avustuksia lähiöiden asunto-osakeyhtiöalojen korjauksiin noin 6,5 miljoonaa euroa sekä muihin käyttötarkoituksiin noin 0,1 miljoonaa euroa.

2.2. Asuntojen terveyshaitat

Yleistä

Asunnoissa olevista terveydelle haitallisista tekijöistä keskeisiä ovat home- ja kosteusvauriot. Lisäksi esimerkiksi radonin sekä formaldehydin liiallinen esiintyminen aiheuttaa terveyshaittoja.

Korjausavustuksia myönnettäessä tuen myöntämisen varsin kireät edellytykset ovat täyttyneet lähinnä vain home- ja kosteusvauriokorjauksissa. Muilla perusteilla avustuksia on myönnetty vain satunnaisesti korjauskustannusten jäädessä yleensä alle avustamiselle edellytetyn rajan.

Sosiaali- ja terveysministeriö sekä ympäristöministeriö asettivat lokakuun 22 päivänä 2002 johtava lakimies Helena Kinnusen sekä ylitarkastaja Marja Kostiaisen laatimaan ehdotuksen toimenpiteistä, joilla voidaan auttaa homevaurioista johtuvien asuntojen terveysongelmien vuoksi hädänalaiseen tilanteeseen joutuneita perheitä ja yksilöitä. Selvityshenkilöt kuvailivat muun muassa esiintyviä ongelmia ja niiden laajuutta sekä tekivät useita ehdotuksia tilanteen parantamiseksi (Selvitys homevauriokorjausten rahoitustuesta ja homevaurioiden vastuukysymyksistä, sosiaali- ja terveysministeriön työryhmämuistioita 2003:9). Hallituksen esitys perustuu osittain mainittuun selvitystyöhön.

Arvioiden mukaan merkittäviä kosteusvaurioita saattaa olla noin 30 — 40 prosentissa pientaloista. Yleensä korjauskustannuksilla ei ole suurta vaikutusta omistajien taloudelliseen asemaan. Kustannukset vaihtelevat kuitenkin huomattavasti. Vaikeimpia tilanteita ovat ne, joissa asuinrakennus on korjauskelvottomana purettava ja omistajia rasittavat vielä asunnonhankinnasta aiheutuneet maksamattomat velat. Tällaisia tapauksia on kuitenkin vain muutama vuosittain. Erityisen taloudellisen tuen tarpeessa on arvioitu olevan kaikkiaan vuosittain noin 300 — 400 ruokakuntaa.

Home- ja kosteusvauriot asuinrakennuksissa ovat oikeudellisinä kysymyksinä varsin monitahoisia. Haittaa kärsivä asukas voi olla asunnon omistaja, hän voi hallita asuntoa asunto-osakeyhtiön osakkaana, hän voi olla vuokralainen tai asuminen voi perustua muunlaiseen sopimukseen. Omakotitalo on voitu rakentaa itse omalle tai vuokratontille. Se voi olla hankittu talopakettina tai ostettu.

Vaurion ilmeneminenkin voi aiheuttaa erilaisia toimia. Vaurion korjaamiseen voi olla eri tilanteissa velvollinen tai oikeutettu eri taho, kuten esimerkiksi asunto-osakeyhtiössä yhtiö tai osakas tilanteesta riippuen. Vaurio voi johtaa kauppahinnan alennukseen tai kauppahinnan maksusta pidättäytymiseen, kaupan tai muun sopimuksen purkuun, vahingonkorvaukseen tai muuhun korvaukseen.

Mahdollisia vastuutahojakin on lukuisia. Vastuuta voi olla muun muassa asunnon myyjällä, ostajalla, asunto-osakeyhtiöllä, rakennuttajalla ja tietyissä tilanteissa myös

esimerkiksi kiinteistönvälittäjällä.

Keskeisiä tilanteisiin sovellettavia lakeja ovat asuntokauppalaki (843/1994), maakaari (540/1995), asunto-osakeyhtiölaki (809/1991), vahingonkorvauslaki (412/1974) ja kuluttajansuojalaki (38/1978). Oikeuskäytäntö eri oikeusasteista on laaja. Lisäksi kuluttajavalituslautakunta on antanut lukuisia ratkaisuja aihepiiristä.

Sopimussuhteisiin liittyvät vastuu- ja muut kysymykset ovat varsin monimutkaisia ja usein riitaisia. Toisaalta vastuullisen tahon löytäminenkin ei aina auta, jos tämä osoitetaan esimerkiksi maksukyvyttömäksi.

Tukijärjestelmät

Nykyisistä tukijärjestelmistä home- ja kosteusvauriotapauksissa on merkittävin asuntojen korjausavustusjärjestelmä. Ympärivuotisessa asuinkäytössä olevien asuntojen ja asuinrakennusten korjausten kustannuksiin voi saada korjausavustusta Valtion asuntorahastosta muun muassa silloin, kun korjaustoimet ovat tarpeen terveyshaittojen poistamiseksi ja avustuksen myöntämiseksi ovat sosiaaliset perusteet edellyttäen, että muilta tahoilta ei ole mahdollista saada kuluja korvatuiksi.

Avustuksia myönnetään vain yllättäen ja ennalta arvaamatta syntyneiden kosteusvauriokorjausten rahoitukseen. Avustusta voidaan myöntää, jos se on tarpeen korjaustoimenpiteiden laajuuden sekä hakijaruokakunnan vaikean taloudellisen tilanteen vuoksi.

Avustusta on myönnetty enintään 40 prosenttia korjaustoimenpiteiden hyväksyttävistä kustannuksista. Avustus voidaan myöntää vain erityisestä syystä, jos asuinrakennuksen tai asunnon saannosta on kulunut vähemmän kuin kolme vuotta. Avustukset myöntää Valtion asuntorahasto. Keskimääräinen avustus on ollut noin 7—9 000 euroa. Avustusta on myönnetty viime vuosina vuosittain noin 30—50 kohteen korjauskustannuksiin.

Jotta helpotettaisiin mainittuihin ongelmiin joutuneitten asemaa on toimeentulotuen myöntämistä koskevaa ohjeistusta tarkistettu siten, että kahden asunnon loukussa homevaurioitten vuoksi olevien ruokakuntien toimeentulotukea määriteltäessä otetaan huomi-

oon molempien asuntojen aiheuttamat kustannukset.

Astman tai allergian perusteella voi asunnon muutostöihin saada eräissä tapauksissa korvausta vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (*vammaispalvelulaki*, 380/1987) nojalla.

Asunnossa ilmenevät terveyshaitat voivat aiheuttaa ylivelkaantumistilanteen. Osassa tapauksista taloudelliseen tilanteeseen voidaan saada helpotusta velkajärjestelyllä, joka voi olla joko yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) mukainen tuomioistuimen vahvistama velkajärjestely taikka velkojien kanssa sopimalla saavutettu järjestely.

2.3. Nykytilan arviointi

Nykyjärjestelmän ongelmaksi on koettu se, että home- ja kosteusvauriotapauksissa avustus ei ole riittävän suuri kaikkein vaikeimmissa tilanteissa. Osassa kohteita vauriot ovat niin laajat, että korjaamisen sijasta on järkevämpää purkaa talo ja rakentaa tai hankkia uusi asunto. Korjausavustusjärjestelmä ei nykyisin ulotu tällaisiin tapauksiin. Korvausten tai rahoitustuen saaminen muistakaan lähteistä ei aina ole mahdollista.

Nykyisin asuinrakennusten energiaavustuksia voidaan myöntää, eräin vähäisin poikkeuksin, kerros- ja rivitalojen energia- ja korjauksiin.

Perustuslain 80 §:n mukaan yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista on säädettävä lailla. Eri yhteyksissä on katsottu, että nykyisin voimassa oleva korjaus- ja energia-avustuslainsäädäntö ei riittävällä tavalla täytä tätä perustuslain edellytystä.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tarkoituksena on helpottaa asuntonsa terveyshaittojen vuoksi vaikeuksiin joutuneiden perheiden taloudellista asemaa. Samalla tavoitteena kuitenkin on, etteivät valtion varoista maksettavat avustukset vaikuttaisi heikentävästi rakentamisen laatuun tai eri osapuolien huolellisuuteen sopimuksia tehtäessä. Eri tahojen vastuisiin ei avustuk-

sella myöskään saisi olla vaikutuksia. Tuki myönnettäisiin tarveharkinnan perusteella yksityistalouksille.

Edellä mainitun uuden avustusten käyttö-tarkoituksen vuoksi voidaan luopua nyky-muotoisista terveyshaitta-avustuksista. Kuitenkin jatkossakin on tarkoitus tukea pää-sääntöisesti terveyshaittojen poistamista korjaamalla, uustuotannon ja asuntojen hankin-nan tukeminen olisi poikkeuksellista.

Korjaus- ja energia-avustuksia ehdotetaan myönnettäväksi muutoin edelleen samoihin käyttötarkoituksiin kuin nykyisin voimassa olevan lainsäädännön mukaan.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Hallituksen asuntoliittisen ohjelman mukaan viimeistään vuonna 2006 otetaan käyttöön uusi tukijärjestelmä, jossa Valtion asun-torahaston varoista tuetaan sosiaalisin perus-tein kosteus- ja homeongelmien takia koh-tuuttomissa vaikeuksissa olevia talouksia. Tukea voidaan myöntää noin 1—2 miljoonaa euroa vuosittain. Toimenpide toteutetaan korjausavustusvaltuuden sisällä.

Lisäksi ohjelman mukaan toimenpiteinä terveellisen, esteettömän ja ympäristöystäväl-lisen asumisen edistämiseksi kohdistetaan terveydellisten haittojen ennaltaehkäisyyn tarvittaviin korjauksiin korjausavustuksia vuodesta 2006 lähtien. Toimenpide toteute-taan korjausavustusvaltuuden sisällä.

Ohjelman mukaan korjaus- ja energia-avustusvaltuus pidetään vuoden 2004 tasolla 70 miljoonassa eurossa.

4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutuk-set

Avustuksia myöntäisivät, kuten tälläkin hetkellä, Valtion asuntorahasto sekä kunnat. Päätösten määrät pysyisivät vähäisin poik-keuksin osapuilleen ennallaan, ainoastaan asuntojen terveyshaittojen vuoksi myönnet-täviin avustuksiin liittyvien tehtävien voidaan olettaa lisääntyvän. Lisäys koskisi Valtion

asuntorahaston tehtäviä. Lisäksi hissien suunnitteluavustuksen siirtäminen kunnilta Asuntorahaston myönnettäväksi lisäisi Asun-torahaston tehtäviä ja vähentäisi vastaavasti kuntien tehtäviä. Tehtävät voidaan kuitenkin hoitaa kohdentamalla uudelleen nykyisiä henkilöstöresursseja.

4.3. Ympäristövaikutukset

Ilmastomuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen (SopS 13/2005) Kioton pöytäkirja velvoittaa Suo-mea vähentämään kasvihuonekaasupäästönsä vuoden 1990 tasolle.

EY:n komissiolle joulukuussa 2003 toimi-tetun kansallisen kasvihuonekaasujen pääs-töinventaarion mukaan Suomen kokonais-päästöt olivat vuonna 1990 noin 76,8 ja vuonna 2002 noin 81,6 miljoonaa hiilidioksi-ditonnaia vastaava määrä. Ennakoarvio vuo-delle 2004 on 84 miljoonaa tonnia.

Rakennukset kuluttavat kolmanneksen Suomessa käytettävästä primäärienergiasta. Rakennussektorin aiheuttamien kasvihuone-kaasupäästöjen arvioidaan rakennuskannan lisääntymisen myötä olevan edelleen hienoi-nessa kasvussa. Nykyisen ilmastostrategian mukaisesti rakentamismääräyksiä on kiristet-ty jo huomattavasti. Kiristystä sisältyy muun muassa lokakuun 1 päivänä 2003 voi-maan tulleisiin Suomen rakentamismääräys-koelmassa julkaistuihin ympäristöministe-riön asetuksiin lämmön eristystä koskevista määräyksistä ja ohjeista (C 3 ja 4) sekä si-säilmastoa koskevista määräyksistä (D 2). Rakennusten energiatehokkuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktii-vin 2002/91/EY voimaan saattamiseksi teh-tävät keskeiset toimenpideratkaisut tehdään vuoden 2005 aikana. Direktiivin lähtökohdan mukaisesti toimenpiteitä ulotetaan koske-maan myös olemassa olevaa rakennuskantaa.

Viime vuosina Suomessa harjoitettu ilmas-to- ja energiapolitiikka on perustunut halli-tuksen vuonna 2001 hyväksymään ja edus-kunnalle selontekona annettuun kansalliseen ilmastostrategiaan.

Valmisteltaessa strategian uusimista on selvitetty myös asuntojen energia-avustuksilla saavutettavaa energiansäästöä.

Jos energia-avustuksia myönnetään kerros- ja rivitaloille nykymäärärahojen mukaisesti, voidaan arvioida saavutettavan vuoteen 2010 mennessä noin 0,3 prosentin säästö rakennuksissa kaikkiaan kulutettuun lämmitys- ja lämmitysenergiään.

4.4. Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan

Nykyisen lainsäädännön mukaan on voitu avustaa vain asunnon korjaamista terveyshaittojen poistamiseksi. Merkittävin ehdotettu muutos koskee terveyshaittojen vuoksi vaikeuksiin joutuneitten perheitten avustamista myös silloin, kun asunnosta joudutaan muuttamaan pois sen käytyä asumis- tai korjauskelvottomaksi. Avustusta voisi saada tällaisissa tilanteissa tarveharkinnan perusteella uuden talon rakentamiseen tai asunnon hankintaan.

Vanhusten ja vammaisten asuntojen korjausavustukset helpottavat näihin ryhmiin kuuluvien perheiden asuntojen korjaustoimintaa. Avustuksista suuri osa suuntautuu haja-asutusalueilla asuville perheille. Talousjätevesijärjestelmien kustannuksiin myönnettävät avustukset suuntautuvat myös haja-asutusalueilla, mutta niiden piiriin kuuluvat kaikenlaiset perhetyypit, joitten tulot ja varallisuus jäävät alle säädettyä tason.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu ympäristöministeriössä yhteistyössä Valtion asuntorahaston kanssa. Valmistelun yhteydessä on kuultu kauppa- ja teollisuusministeriötä, sosiaali- ja terveysministeriötä, Kuluttajavirastoa, Museovirastoa, Asumisterveysliitto Aste ry:tä, Asuntokiinteistö- ja rakennuttajaliitto AsRa ry:tä, Hengitysliitto Heli ry:tä, Motiva Oy:tä, Rakennustarkastusyhdistys RTY ry:tä, Suomen Kiinteistöliitto ry:tä, Suomen Kuntaliittoa, Suomen omakotiliitto ry:tä, Suomen Pellettienergiayhdistys ry:tä, Suomen lämpöpumppuyhdistys SULPU ry:tä ja Öljy- ja Kaasualan keskusliittoa. Kuultavat pitivät ehdotettuja uudistuksia perusteltuina esittäen

kuitenkin muutoksia eri yksityiskohtiin.

Asuntojen terveyshaittoihin liittyvien ehdotusten sekä asuinrakennusten energiaavustusten osalta useat kuultavat painottivat terveyshaittojen ennalta ehkäisyn ja sitä tukevien toimien merkitystä. Huomiota kiinnitettiin rakennusten sisäilmaston merkitykseen haittojen ehkäisyssä sekä myös kulttuurihistoriallisten ja rakennussuojelullisten arvojen riittävään huomioon ottamiseen avustusten myöntämismenettelyssä. Muutosehdotukset on otettu esityksessä huomioon mahdollisuuksien mukaan. Kuultavien tahojen esittämiä näkökohtia on tarkoitettu ottaa huomioon myös valmisteltaessa asiaan liittyvää valtioneuvoston asetusta sekä ohje-, tiedotus- ja koulutusmateriaalia.

6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Eduskunnalle on tarkoitettu antaa selontekona vuoden 2005 syysistuntokaudella uusi kansallinen ilmasto- ja energiastrategia. Jos syytä tähän ilmenee, hallituksella on valmius täydentää strategian johdosta hallituksen esitystä tarvittavilta osin.

Julkisista hankinnoista annettu laki (1505/1992) säätelee valtion ja kuntien viranomaisten tekemiä hankintoja. Tarkoituksena on lisätä kilpailua ja varmistaa tarjousmenettelyyn osallistuvien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu. Eräissä tapauksissa lakia sovelletaan myös muihin hankintayksiköihin. Lain 2 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisesti hankintayksiköksi katsotaan mikä tahansa hankinnan tekijä silloin kun hankinnan tekestä varten myönnetty julkinen tuki ylittää puolet hankinnan arvosta. Hankinta tulee tällöin tehdä laissa säädettyä menettelyä käyttäen pääsääntöisesti tarjouskilpailun perusteella. Mainitun lainkohdan perustelujen mukaan hankintayksiköksi katsotaan myös yksityinen taho. Tarkoitetaanko tällöin myös yksittäistä henkilöä tai ruokakuntaa, on epäselvää.

Tässä laissa tarkoitettuja avustuksia myönnettäessä julkinen tuki voi ylittää puolet hankinnan arvosta lähinnä silloin, kun myönnetään korotettuja vanhus- ja vammaisväestön asuntojen korjausavustuksia esimerkiksi so-

taveteraaniperheille. Myös myönnettäessä avustuksia asuntojen terveyshaittojen vuoksi tuki voi ylittää mainitun rajan. Raja voi ylittyä myös silloin, kun valtion varoista myönnettävän hissiavustuksen lisäksi kunnat myöntävät lisäavustusta hissien jälkiasennuksiin tai korjaamiseen.

Silloin, kun avustus myönnetään tarveharkinnan perusteella yksittäiselle perheelle oman asumisen järjestämiseksi joko korjaamalla, rakentamalla tai hankkimalla asunto, julkisissa hankinnoissa noudatettavan menettelyn edellyttäminen on suuressa osassa ta-

pauksista kohtuutonta eikä sille ole perusteita. Tuki myönnetään sosiaalisin ja taloudellisin perustein. Tuen suuruus mitoitetaan siten, että saavutetaan asianmukainen asumistaso kohtuullisin kustannuksin. Tuen myöntävää joko Valtion asuntorahasto keskitetysti taikka kunnat, joitten myöntämiskäytäntöä Asuntorahasto valvoo. Kyseisiä tukia myönnetään lukumääräisesti niin vähän, että niillä ei ole merkitystä markkinoiden taikka kilpailuolosuhteiden kannalta. Niihin ei olekaan syytä soveltaa julkisia hankintoja koskevaa menettelyä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Soveltamisala ja suhde valtionavustuslakiin. Lakia sovellettaisiin valtion varoista myönnettäviin avustuksiin silloin, kun avustetaan asuntojen korjaamista ja kunnossapidon edistämistä eli myönnetään korjausavustuksia, edistetään energiataloutta eli myönnetään energia-avustuksia sekä avustetaan asuntonsa terveyshaittojen vuoksi taloudellisiin vaikeuksiin joutuneita eli myönnetään terveyshaitta-avustuksia.

Avustusten myöntämisessä tulee sovellettavaksi myös valtionavustuslaki, johon pykälehdotuksessa on viittaus.

2 §. Avustusten käyttötarkoitukset. Pykälän 1 momentissa luetellaan ne käyttötarkoitukset, joihin avustukset on tarkoitettu. Osa avustuksista myönnetään sosiaalisen ja taloudellisen tarveharkinnan perusteella, osa avustuksista liittyy laajemmin asuinrakennuskannan parantamiseen ja kunnossapidon kehittämiseen. Energia-avustuksilla pyritään asuinrakennusten energiankäytöstä aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädetäisiin avustuksista vanhusten ja vammaisten asuntojen korjaamiseen. Mainittu käyttötarkoitus on ollut keskeinen koko sen ajan, kun korjausavustuksia on myönnetty. Avustamista on edelleen syytä jatkaa nykyisenkaltaisilla perusteilla. Avustuksilla voidaan tehok-

kaasti tukea vanhusten ja vammaisten selviytymistä kotiloissa mahdollisimman pitkään.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan jatkettaisiin vuonna 2005 aloitettua avustusten myöntämistä kiinteistökohtaisten talousjätevesijärjestelmien parantamiseen haja-asutusalueilla. Avustusta myönnettäisiin edelleen sellaisten vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden ulkopuolella olevien asuin-kiinteistöjen, joita ei ole liitetty vesihuoltolaitoksen viemäriverkkoon, jätevesijärjestelmien parantamisen kustannuksiin. Tässä yhteydessä tarkoitetaan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella vesihuoltolaissa (119/2001) tarkoitettua viemärintiä koskevaa toiminta-alueita. Avustettavia toimia voisivat edelleen olla samat toimet kuin tähänkin asti eli tarvittavien viemärien sekä jätevesien ja jätteiden käsittelylaitteiden rakentaminen sekä liittymismaksut yhteiseen viemäriin.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa ehdotetaan käyttötarkoitukseksi avustusten myöntämistä sellaisille ruokakunnille, jotka ovat joutuneet taloudellisiin vaikeuksiin asuntonsa terveyshaittojen vuoksi. Tavallisinta on, että terveyshaitat aiheutuvat home- ja kosteusvaurioista. Avustusten käyttöala olisi osittain sama kuin terveyshaittojen poistamiseksi nykyisin myönnettävillä korjausavustuksilla. Pääasiassa tuettaisiin terveyshaittojen poistamista korjaustoimin. Uutta olisi se, että niissä tapauksissa, joissa asunto on vaurioiden vuoksi käynyt asumis- tai korjauskelvot-

tomaksi, avustusta voisi saada korvaavan asunnon hankintaan tai rakentamiseen. Terveyshaitta ja asumiskelvottomuus todettaisiin kunnan terveydensuojeluviranomaisen toimesta. Asunto katsottaisiin korjauskelvottomaksi silloin, kun korjaaminen ei olisi mahdollista tai ei johtaisi toivottuun tulokseen taikka jos korjauskustannukset nousisivat niin suuriksi, ettei korjaaminen olisi perusteltua.

Jos päädyttäisiin tukemaan korjaamista, kunnan terveydensuojeluviranomaisen tulisi myös varmistua riittävästi siitä, että terveyshaittaa aiheuttavat vauriot saataisiin poistettua pysyvällä tavalla.

Terveyshaitta tai taloudellinen vahinko ei saisi olla aiheutettu omalla toiminnalla. Näin ollen se ei saisi johtua esimerkiksi asunnon virheellisestä käytöstä taikka huolimattomuudesta asunnonhankinnassa.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaisesti jatkettaisiin edelleen hissiavustusten myöntämistä. Lisäksi avustettaisiin edelleen myös muita korjauksia, joilla poistetaan liikkumiseiteitä. Tällaisia korjauksia ovat muun muassa avustukset hissien korjaamiseen, kynnyksen poistamiseen ja luiskien rakentamiseen.

Pykälän 1 momentin 5 kohdan asuinrakennuskannan suunnitelmallisen korjaustoiminnan toteutuksen tukemisella pyritään hyvien menettelytapojen edistämiseen niin, että niistä tulisi asuinrakennuskannan kiinteistönhoidon vakiintuneita käytäntöjä. Avustuksia myönnettäisiin, kuten nykyisinkin, kuntoarvioitten ja kuntotutkimusten laatimiseen, huoltokirjojen kustannuksiin sekä perusparrannusten suunnittelukustannuksiin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin rajattavilla perusteilla.

Hallituksen asuntopoliittisessa ohjelmassa on todettu, että terveydellisten haittojen ennaltaehkäisyyn tarvittaviin korjauksiin kohdistetaan vuodesta 2006 lähtien korjausavustuksia. Tämä toteutetaan korjausavustusvaltuuden sisällä, joten uusien määrärahoja merkittävästi sitovien toimenpidekokonaisuuksien ottaminen tuen piiriin ei ole mahdollista. Kohdistaminen mainittuun tarkoitukseen voidaan toteuttaa lisäämällä kuntotutkimusten tukea. Tällä tavoin voidaan saada merkittävää tietoa kosteusvaurioituneista

kohteista. Tietoa voidaan käyttää pohjana päätettäessä jatkotoimenpiteistä.

Pykälän 1 momentin 6 kohdassa säädettäisiin avustuksista asuntojen energiatalouden parantamiseen ja energiankäytöstä aiheutuvien päästöjen vähentämiseen mukaan lukien uusiutuvien energiamuotojen käyttöönotto.

Eduskunnalle on tarkoitus antaa selontekona vuoden 2005 syysistuntokaudella uusi kansallinen ilmasto- ja energiastrategia.

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin avustusten käyttötarkoituksista. Esimerkiksi voitaisiin täsmentää, nykyiseen tapaan, ne toimenpiteet, joitten kustannuksiin voitaisiin myöntää energia-avustusta.

3 §. Käyttösuunnitelma. Korjaus- ja energia-avustukset on myönnetty ja maksettu Valtion asuntorahaston varoista. Myöntämisvaltuus on ollut momentilla 35.30.60 *Siirto valtion asuntorahastoon*. Vuoden 2006 valtion talousarvioesityksessä ehdotetaan avustusten siirtämistä myönnettäviksi ja maksettaviksi valtion talousarviosta. Tarkoitusta varten otettaisiin käyttöön uusi momentti 35.30.55. *Avustukset korjaustoimintaan*. Avustuksiin osoitettaisiin määräraha, joka vuoden 2006 valtion talousarvioehdotuksen mukaan on kolmevuotinen siirtomääräraha.

Käyttösuunnitelmaa koskeva ehdotus vastaa sisällöltään vuoden 2005 alusta voimaan tullutta säännöstä. Valtioneuvosto voisi tarkemmin päättää avustusten alueellisista käyttötöperusteista sekä jakautumisesta eri käyttötarkoituksiin silloin, jos hakemusten määrää ylittää avustusten valtion talousarviossa vahvistetun enimmäismäärän tai jos se on muutoin tarpeellista. Kuluvana vuonna ei ole annettu säännöksen tarkoittamaa valtioneuvoston käyttösuunnitelmaa.

4 §. Myöntämisen yleiset edellytykset. Valtionavustuslain 7 §:ssä on säädetty valtionavustuksen myöntämisen yleisistä edellytyksistä. Tämän lisäksi säädettäisiin eräistä seikoista, jotka liittyvät erityisesti tämän lain nojalla myönnettävien avustusten myöntämiseen.

Avustusta myönnetään vain, jos rakennuksessa asutaan ympärivuotisesti. Avustusta ei siis voida myöntää esimerkiksi vapaa-ajan asutokäytössä olevan asuinrakennuksen kustannuksiin. Asuinkäyttöön otettavan rakennuksen avustaminen on mahdollista vain

niissä tapauksissa, joissa asuinkäyttöön otettavaan rakennukseen asennetaan hissi tai poistetaan liikuntaesteitä taikka silloin, kun entinen asunto on käynyt asumis- tai korjauskelvottomaksi terveyshaitan vuoksi ja tuetaan uuden asunnon rakentamista.

Avustuksen myöntämisen tarkoituksenmukaisuutta harkittaessa tulee ottaa huomioon toimenpiteen asuntopoliittinen tarkoituksenmukaisuus eli kohteen asuinkäyttötarve ja asuinkäyttöaika. Osalle kohteista esitetään säädettäväksi 11 §:n mukaisesti yksityiskohteisempia käyttörajoituksia. Toimenpiteiden tulee olla teknisesti tarkoituksenmukaisia ja niillä tulee saavuttaa tavoiteltu lopputulos. Energiataloudellisten vaikutusten merkitys korostuu myönnettäessä energia-avustuksia. Avustettavien kustannusten tulee lisäksi olla kohtuulliset. Tällöin vertailukohteena voidaan toimenpiteestä riippuen käyttää esimerkiksi paikkakunnan kustannustasoa toimenpiteen osalta taikka uudisrakentamisen kustannuksia korjattaessa kohteita.

Edelleenkin ei tarkoituksenmukaisena voitaisi pitää yksinomaan vuosikorjausluonteisten korjausten tukemista, jollei korjauksilla edistetä rakennuksen kunnon säilymistä.

Pääsääntöisesti ei avustuksen myöntäminen olisi mahdollista, jos rakennus- tai muut työt on aloitettu ennen kuin avustuspäätös on tehty. Avustuksen myöntäminen olisi kuitenkin mahdollista, jos toimenpiteen tarkoituksenmukaisuus on hyväksytty. Tällöin on arvioitu toimenpiteen sekä tekninen että taloudellinen tarkoituksenmukaisuus. Muutoin avustusta voitaisiin myöntää vain avustuksen käyttötarkoituksen toteuttamiseksi erityisestä syystä. Tällainen syy voisi olla lähinnä se, että työ on tehtävä kiireellisesti lisävaurioiden välttämiseksi esimerkiksi katon vuotaessa. Avustuksen myöntäjän olisi aina yksilöitävä, mikä on ollut tällainen erityinen syy.

Pääsääntönä olisi edelleen, että samaan toimenpiteeseen ei myönnetä useampia erilaisia korjaus-, energia- tai terveyshaitta-avustuksia. Avustusta voitaisiin myöntää kuitenkin kaksivaiheisesti silloin, kun ensin avustettaisiin määrättyjen korjausten suunnittelutoimenpiteitä ja myöhemmin varsinaista toteuttamista. Tarkoituksena on tällöin toisaalta edistää toimenpiteiden toteutumista ja toisaalta korkeatasoista suunnittelua.

5 §. Sosiaalinen ja taloudellinen tarveharkinta myöntämisen edellytyksenä. Lakiin ehdotetaan otettavaksi erillinen säännös niistä perusteista, joita tarkoitetaan, kun myönnetään eräitä avustuksia sosiaalisen ja taloudellisen tarveharkinnan perusteella. Mainittua tarveharkintaa edellytetään myönnettäessä avustuksia vanhusten ja vammaisten asuntojen korjaamiseen, avustuksia kiinteistökohtaisten talousjätevesijärjestelmien toteuttamiseksi sekä avustuksia asunnon terveyshaittojen vuoksi taloudellisiin vaikeuksiin joutuneille ruokakunnille.

Myönnettäessä avustuksia kahteen ensiksi mainittuun käyttötarkoitukseen arvioidaan perheitten tilannetta kokonaisuutena sekä sosiaaliselta että taloudelliselta kannalta. Avustuksen myöntäminen edellyttää perheiltä sellaista sosiaalista asemaa sekä tulojen ja varallisuuden vähäisyyttä, jotka tekevät tarpeellisten korjaushankkeiden toteutumisen epävarmaksi ilman avustusta.

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää, kuten nykyisin, sosiaaliselle asemalle sekä tuloille ja varallisuudelle asetettavista edellytyksistä. Nykyisin on sosiaalista asemaa koskien asetettu edellytyksiä ruokakunnan jäsenten iälle sekä terveydentilaan liittyville seikoille. Lisäksi on säädetty enimmäistulorajoista sekä varallisuusharkinnan periaatteista. Tältä osin ei ole tällä hetkellä sisällöllisiä muutostarpeita.

Avustus, jolla tuetaan asuntonsa terveyshaittojen vuoksi taloudellisiin vaikeuksiin joutuneita perheitä, myönnettäisiin myös tarveharkinnan perusteella. Tarveharkintakriteerit olisivat kuitenkin erilaiset. Avustuksen saaminen edellyttäisi suuria taloudellisia vaikeuksia, jotka todettaisiin arvioimalla tulojen, menojen, omaisuuden ja velkojen muodostamaa kokonaisuutta sekä ruokakunnan muita olosuhteita. Avustuksen saamiseksi ei kuitenkaan edellytettäisi esimerkiksi tiettyihin enimmäistulorajoihin sopimista.

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin siitä, millaisia taloudellisten vaikeuksien tulisi olla avustuksen saamiseksi samoin kuin mitä edellytyksiä asetetaan huomioon otettaville olosuhteille.

6 §. Avustuksen enimmäismäärä. Avustusten enimmäismääristä eri käyttötarkoituksiin on voimassa olevassa lainsäädännössä sää-

detty valtioneuvoston asetuksella. Säädösta-soa on kuitenkin tarpeen nostaa siten, että avustusten enimmäismääristä säädettäisiin käyttötarkoituksittain lakitasolla. Ehdotuksella on tarkoitus säilyttää nykyiset avustusten enimmäismäärät. Uudistus olisi siis lainsäädäntötekniinen siltä osin, kun avustettavat toimenpiteet säilyvät entisellään. Ainoana poikkeuksena olisi se, että kuntotutkimukselle myönnettävän avustuksen enimmäismäärä nousisi 30 prosentista 50 prosenttiin hyväksyttävistä kustannuksista.

Avustusten enimmäismäärät on mitoitettu käyttötarkoituksittain sille tasolle, jolla voidaan saavuttaa haluttu vaikutus käytettävissä olevan kokonaismäärärahan puitteissa. Tämä taso vaihtelee huomattavasti toimenpiteitten luonteen sekä avustuksensaajien tilanteen mukaan.

Uutena avustuskohteena ovat terveyshaitta-avustukset ruokakunnille asuntojen uustuotantoon ja hankintaan. Avustuksen suuruudeksi esitetään enintään 70 prosenttia kustannuksista. Avustettavat kustannukset määriteltäisiin 7 §:n 2 momentissa säädettävällä tavalla. Tarkoituksena on säätää sekä neliökustannusten että kokonaiskustannusten enimmäissuuruuksista. Tällöin otettaisiin huomioon ruokakunnan jäsenten lukumäärä sekä asunnon sijaintialue.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin korkeampien avustusten enimmäismäärien soveltamiseksi edellytettävistä erityisistä syistä. Tältäkin osin voitaisiin pitäytyä nykykäytännössä. Vanhusten tai vammaisten asuntoja korjattaessa 70 prosentin enimmäisavustus olisi siis mahdollinen edelleen tilanteissa, joissa ruokakuntaan kuuluva joutuisi ilman korjaustoimenpiteitä välittömästi muuttamaan pysyväisluonteisesti pois asunnosta liikkumisesteitten vuoksi tai sen vuoksi, ettei asunnossa voida antaa hänen tarvitsemiaan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita. Avustuskattoa korottava tekijä voisi olla myös se, että ruokakuntaan kuuluu rintamaveteraani ja ruokakunnan sosiaalinen ja taloudellinen asema huomioon ottaen korkeampi avustus on erityisen tarpeellinen. Energia-avustuksia myönnettäessä korotettuun avustukseen oikeuttava erityinen syy olisi se, että avustuksensaaja on sitoutunut pitkäjänteiseen energiansäästötoimintaan ja

seurantaan.

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää enimmäismäärien alentamisesta. Käytännössä avustusten enimmäismääristä säädettäisiin vuosittain annettavalla valtioneuvoston asetuksella.

Nykyisin enimmäismäärät on määritelty joko prosentteina hyväksyttävistä kustannuksista tai ne on ilmaistu toimenpidekohtaisina euromäärinä. Esimerkiksi energia-avustuksia myönnetään tietty euromäärä toimenpiteeltä tai yksiköltä. Edelleen, myöntämiskäytännön sujuvuuden vuoksi, tulisi voida noudattaa samaa menettelyä siten, että vaikka laissa säädettäisiin enimmäismääristä prosentteina, voitaisiin valtioneuvoston asetuksessa ilmaista enimmäismäärä myös euromääräisenä. Euromäärän tulisi vastata keskimääräisesti prosentuaalista enimmäismäärää.

7 §. Hyväksyttävät kustannukset. Hyväksyttävät kustannukset olisivat enintään samat kuin toteutuneet kustannukset. Nämä selvitettäisiin tositteilla. Valtioneuvoston asetuksella tulisi voida säätää tarkemmin hyväksyttävistä kustannuksista, esimerkiksi siitä, mitä kustannuseriä voidaan sisällyttää hyväksyttäviin kustannuksiin.

Kun myönnetään avustusta asunnon uustuotannon tai hankinnan kustannuksiin aikaisemman asunnon käytyä terveyshaittojen vuoksi asumis- tai korjauskelvottomaksi perusteena olisivat kohtuulliset kustannukset. Tällöin kohtuullisuuden arviointiin vaikuttaa paikkakunnan uudisrakentamis- ja asunnonhankinnan kustannustaso sekä sen lisäksi ruokakunnan jäsenten lukumäärä. Mainituista seikoista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

8 §. Avustuksensaaja. Avustus myönnetään tavallisimmin asuinrakennuksen tai asunnon omistajalle. Jos kyseessä on asunto-osakeyhtiötalo, avustus myönnetään asunto-osakeyhtiölle, jollei kyseessä oleva korjaustoimi kuulu osakkaan vastuulle. Jos kunnosapitovastuu on pysyvästi tai pitkäaikaisesti siirretty jollekin taholle säännösten tai kirjallisen sopimuksen perusteella, avustus voidaan myöntää myös tällaiselle taholle.

Uutena asiana otetaan huomioon ne tilanteet, joissa avustusta myönnetään uudisrakentamis- tai hankintakustannuksiin. Tällaisen avustuksen saajina voivat olla sellaiset

asunnonomistajat, joitten omistama asuinrakennus tai asunto taikka osakehuoneisto on käynyt asumis- tai korjauskelvottomaksi.

Kunnille ja kuntataustaisille yhteisöille ei luonnollisesti voida myöntää sellaisia avustuksia, joita myönnetään sosiaalisen ja taloudellisen tarveharkinnan perusteella.

9 §. Valtionapuviranomaiset. Korjaus- ja energia-avustusten myöntäminen jakautuu Valtion asuntorahaston ja kuntien kesken. Asuntorahasto myöntäisi avustukset silloin, kun avustusta myönnetään hissien rakentamiseen ja liikkumisesteitten poistamiseksi tehtäviin korjauksiin sekä asuntojen terveyshaittojen vuoksi. Muut avustukset myöntäisi, kuten ennenkin, kunta.

Asuntorahasto myöntää kuitenkin avustukset aina silloin, kun avustus myönnetään kunnalle tai kuntayhtymälle. Asuntorahaston myönnettäväksi on tarpeen keskittää ne avustukset, joissa avustusten euromäärät ovat keskimäärin suuria ja joitten myöntämiseen liittyy paljon harkintavaltaa.

Toimivaltaa ehdotetaan järjestettäväksi nykyiseen verrattuna uudelleen niissä tilanteissa, joissa tuetaan erikseen hissien jälkiasennuksen suunnittelua. Vaikka suunnitteluavustukset muutoin kuuluisivat kuntien myönnettäviin, näissä tilanteissa avustuksen myöntäisi Asuntorahasto. Muutos olisi perusteltu sen vuoksi, että Asuntorahasto pystyisi näin käsittelemään erityisasiantuntemusta vaativat hissiasennushankkeet alusta lähtien.

Valtion asuntorahaston toimiessa valtionapuviranomaisena kunta antaisi tarvittaessa lausunnon avustushakemuksesta. Siltä osin kuin lausuntopyyntö koskisi terveyshaittaavustukseen liittyvää terveyshaitan arviointia, tulisi kunnan lausunnonantajana olla kunnan terveydensuojeluviranomainen.

Vastuu ja tehtävät avustusten myöntämisessä ovat sillä kunnalla, jossa korjattava asunto tai asuinrakennus sijaitsee. Kunnat voivat myös perustaa kuntayhtymän tai sopia muutoin kirjallisesti tehtävän hoitamisen yhteistyöstä keskenään.

10 §. Muu rahoitus. Avustettavia voisivat olla vain sellaiset toimenpiteet, joihin ei ole oikeutta saada rahoitusta muun lainsäädännön nojalla julkisista varoista. Avustus on tässä suhteessa toissijainen. Esimerkiksi jos hakijalla on vaikeavammaisena oikeus saada

rahoitus asunnon korjaustöihin vammaispalvelulain nojalla, näitä toimenpiteitä ei avusteta korjausavustusvaroista. Vesistön poikkeuksellisesta tulvimisesta aiheutuviin vahinkoihin myönnetään avustusta valtion varoista asiasta annetun lain nojalla (284/1983), joten sama tilanne koskee mainitun lain piiriin kuuluvia vahinkoja. Viimeksi mainitun korvausjärjestelmän uudistamista valmistellaan parhaillaan maa- ja metsätalousministeriön johdolla toimivassa työryhmässä.

Myöskään ei avusteta sellaisia kustannuksia, joista hakija voi saada hyvityksen muulta vastuulliselta taholta kuten asunnon myyjältä, asunto-osakeyhtiöltä, vakuutusyhtiöltä tai muulta sopimuskumppanilta. Tällöin hanketta voidaan kuitenkin kustannusten muilta osin avustaa, jos avustuksen myöntämisperusteet täyttyvät.

11 §. Käyttörajoitus. Vanhusväestön ja vammaisten asuinrakennusten ja asuntojen korjausavustuksiin on liittynyt asuntojen käyttöön liittyvä viiden vuoden pituinen rajoitus. Samoin tällainen rajoitus on liittynyt avustuksiin, jotka on myönnetty kiinteistökohtaisten talousjätevesijärjestelmien parantamiseen tai terveyshaittojen poistamiseksi tehtyjen korjaustoimenpiteitten rahoittamiseksi. Mainitut avustukset on myönnetty tarveharkinnan perusteella ja ne usein kattavat huomattavan osan korjauskustannuksista.

Ehdotetaan, että rajoitukset noudattaisivat edelleen samoja periaatteita. Rajoitusaika alkaisi avustuksen myöntämisestä tai silloin, kun avustus myönnetään uustuotantoa tai asunnon hankintaa varten siitä, kun asuntoon on ollut luvallista muuttaa asumaan eli hallintaoikeuden saannin ajankohdasta tai maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 153 §:ssä tarkoitetun rakennuksen loppukatselmuksen ajankohdasta. Asuntoa on käytettävä ruokakunnan tai avustusta myönnettäessä sovelletut tarveharkintakriteerit täyttävän toisen ruokakunnan asuntona. Erityisestä syystä, esimerkiksi jos asukas kuolee tai joutuu pysyvästi laitoshoittoon, voi avustuksen myöntäjä myöntää vapautuksen käyttörajoituksesta.

Muihin avustuksiin ei ehdoteta liitettäväksi käyttörajoituksia. Tämä vastaa nykyisin voimassa olevaa käytäntöä.

12 §. Tietojen saanti. Silloin, kun avustuk-

set myönnetään sosiaalisen ja taloudellisen tarveharkinnan perusteella, tarvitsee valtion-apuviranomainen luotettavan selvityksen muun muassa ruokakunnan jäsenten tuloista ja varallisuudesta. Esimerkiksi verotustietoja käytetään päätöksenteon pohjana. Valtion-avustuslain 31 §:ssä on säännös siitä, milloin viranomaisella on oikeus saada tietoja salassapitosäännösten estämättä muun muassa hakijan taloudellisesta asemasta tai julkisista tuista. Käytännössä on ilmennyt vaihtelevaa käytäntöä samassakin viranomaisessa sen suhteen, luovutetaanko tällaisia tietoja maksua vastaan vai maksutta. Yhdenmukaisen käytännön varmistamiseksi esitetään lakiin otettavaksi asiaa koskeva säännös, jonka mukaan tiedot luovutettaisiin maksutta.

13 §. Avustuskohteen tarkastaminen. Valtionavustuslain 17 §:n 3 momentti kieltää tarkastukset kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa. Kielto liittyy perustuslain 10 §:ssä säädettyyn kotirauhan suojaan. Lailla voidaan kuitenkin perustuslain 10 §:n 3 momentin mukaan säätää perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi välttämättömistä kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä. Ehdotus vastaa nykyistä lainsäädäntöä, jonka mukaan avustuskohteen tarkastamista koskeva säännös oikeuttaa valvovan viranomaisen menemään korjausten suunnittelu-, toteutus- ja lopputarkastusvaiheessa tiloihin, jotka kuuluvat kotirauhan piiriin. Tätä voidaan pitää hyväksyttävänä ja välttämättömänä, koska täten osaltaan toteutetaan perustuslain 19 §:n 4 momentin mukaista julkisen vallan asuntopolitiikkaa koskevaa edistämismahdollisuutta. Energia-avustusten osalta tarve tarkastaa avustuskohdetta liittyy perustuslain 20 §:n 2 momentin julkisen vallan turvaamisvelvoitteeseen, joka koskee ympäristöä.

Kotirauhan piiriin ulottuva tarkastusoikeus ei sitä vastoin edelleenkään ulottuisi käyttörajoitusten valvontaan. Valvonta olisi edelleenkin käytännössä asiakirjoihin pohjautuvaa valvontaa. Myöskään tilanteisiin, jolloin terveyshaitan ilmaannuttua joudutaan muuttamaan pois asunnosta ja tuetaan asunnon hankintaa tai rakentamista, ei ehdotettaisi mahdollisuutta tarkistuksiin kotirauhan piiriin ulottuvissa tiloissa.

14 §. Kuntien ohjaus ja valvonta. Asuntorahastolle ja avustuksen myöntäneelle kun-

nalle kuuluu valvontavelvollisuus myöntämiensä avustusten osalta. Myöntäjä valvoo avustusvarojen käyttöä. Jos avustuksen myöntämiseen liittyy käyttörajoitus, avustuksen myöntäjä valvoo sen noudattamista. Lisäksi Asuntorahaston tulee ohjata ja valvoa kuntien menettelyä avustusten myöntämisessä ja avustuksiin liittyvissä asioissa. Voidakseen suorittaa valvontatehtävänsä sillä tulee olla oikeus saada valvontaa varten tarpeelliset asiakirjat, tiedot ja selvitykset. Säännös vastaa nykyisin voimassa olevaa vastaavaa säännöstä.

15 §. Avustuksen takaisinperintä kunnalta. Kunnalle voidaan jättää maksamatta avustusvaroja valtion varoista tai jo maksettuja varoja voidaan periä takaisin, jos kunta on menettellyt annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti eikä virhe tai laiminlyönti ole vähäinen. Perusteettomasti myönnettyä avustusta takaisin perittäessä peritään myös korkoa avustuksen maksupäivästä lukien sekä eräpäivästä lukien viivästyskorkoa. Korko tai viivästyskorko voidaan kuitenkin Asuntorahaston näin päättäessä jättää osittain tai kokonaan perimättä, jos periminen olisi kohtuutonta.

Jos avustuksensaaja ei ole myötävaikuttanut virheen tai laiminlyönnin syntymiseen, kunnan on maksettava avustus omista varoistaan avustuksensaajalle tai suoritettava takaisin perittävä summa omista varoistaan. Pykäläehdotus vastaa nykyistä lainsäädäntöä.

2. Tarkemmat säännökset

Ehdotukseen sisältyvät valtuudet säätää valtioneuvoston asetuksella tarkemmin avustusten käyttötarkoituksista, ruokakuntien sosiaaliselle asemalle, tuloille ja varallisuudelle sekä taloudellisille vaikeuksille sekä muille olosuhteille asetettavista edellytyksistä, uusiutuvan energian käyttöönottoa tukevista toimista, jotka voivat saada korotettua avustusta, avustusten enimmäismääristä sekä avustettaviksi hyväksyttävistä kustannuksista. Mainittujen, 2 §:n 2 momenttiin, 5 §:n 3 momenttiin, 6 §:n 3 momenttiin sekä 7 §:n 3 momenttiin sisältyvien valtuuksien lisäksi on tarpeen antaa 16 §:ään sisältyvä valtuus antaa tarvittaessa tarkempia säännöksiä valtioneu-

voston asetuksella avustusten hakumenetelystä sekä avustusten maksamisesta.

3. Voimaantulo

Esitys liittyy valtion vuoden 2006 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan vuoden 1 päivänä tammikuuta 2006.

Lailla kumottaisiin asuntojen korjaus- ja energia-avustuksista 3 päivänä joulukuuta 2002 annettu laki siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Kumottavan lain nojalla myönnettyihin avustuksiin sovellettaisiin uuden lain säännöksiä siltä osin, kuin ne koskevat avustuksen myöntämisen jälkeistä avustusmenettelyä. Pykälät ovat samanlaiset kuin kumottavassa laissa, ainoastaan tietojen saantia koskeva pykälä on lisäys aikaisempaan verrattuna.

4. Säättämisjärjestys

Esitykseen sisältyvä lakiehdotus ehdotetaan käsiteltäväksi tavallisena lakina. Avustusten käytön valvonnan vuoksi on tarpeen tehdä tarkastuksia myös asuinkiinteistöillä ja sisällä asunnoissa. Vaikka mainitunlaiset tarkastukset tietyissä, 13 §:ssä yksilöidyissä tilanteissa, ulottuvatkin myös kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin, aikaisempaan käytäntöön viitaten sen ei voida katsoa estävän lakiehdotuksen käsittelyä tavallisena lakina. Tarkastukset liittyvät perustuslain 19 §:n 4 momentin mukaiseen julkisen vallan asuntopolitiikkaa koskevaan toimintavelvoitteeseen taikka perustuslain 20 §:n 2 momentin mukaiseen ympäristöasioita koskevaan toimintavelvoitteeseen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

*Lakiehdotus***Laki****asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala ja suhde valtionavustuslakiin

Valtion varoista voidaan myöntää avustuksia asuntojen korjaamiseen ja kunnossapidon edistämiseen, energiataloutta edistäviin toimiin sekä asuntojen terveyshaittojen vuoksi taloudellisiin vaikeuksiin joutuneille siten kuin tässä laissa säädetään.

Tässä laissa tarkoitettuihin avustuksiin sovelletaan lisäksi, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään, jollei jäljempänä toisin säädetä.

2 §

Avustusten käyttötarkoitukset

Avustuksilla voidaan tukea:

- 1) vanhusten ja vammaisten asuntojen korjaamista;
- 2) kiinteistökohtaisten talousjätevesijärjestelmien parantamista asetetut vaatimukset täyttävän jätevesijärjestelmän toteuttamiseksi vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden ulkopuolella;
- 3) asuntonsa terveyshaittojen vuoksi ilman omaa syytään taloudellisiin vaikeuksiin joutuneiden asunnon korjaamista tai, jos asunto on käynyt asumis- tai korjauskelvottomaksi, asunnon rakentamista tai hankkimista;
- 4) hissien asentamista olemassa oleviin kerrostaloihin ja korjauksia, joilla poistetaan liikkumisesteitä;
- 5) asuinrakennuskannan suunnitelmallisen korjaustoiminnan toteutumista kuntoarvion, kuntotutkimuksen tai huoltokirjan laatimisella taikka perusparannuksen suunnittelulla; ja
- 6) asuntojen energiatalouden parantamista ja energiankäytöstä aiheutuvien päästöjen

vähentämistä mukaan lukien uusiutuvien energiamuotojen käyttöönotto.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin avustusten käyttötarkoituksista.

3 §

Käyttösuunnitelma

Avustuksia voidaan myöntää valtion talousarviossa vahvistetun enimmäismäärän rajoissa. Jos haettujen avustusten määrä ylittää enimmäismäärän tai jos se on muutoin tarpeellista, valtioneuvosto voi tarkemmin päättää avustusten alueellisista käyttöperusteista sekä jakautumisesta eri käyttötarkoituksiin.

4 §

Myöntämisen yleiset edellytykset

Avustusta voidaan myöntää ympärivuotisessa asuinkäytössä olevan rakennuksen kustannuksiin taikka, jos avustusta myönnetään 2 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan asunnon rakentamiseen tai mainitun momentin 4 kohdan mukaan, myös ympärivuotiseen asuinkäyttöön otettavan rakennuksen kustannuksiin. Avustettavien toimenpiteiden tulee olla tarkoituksenmukaisia rakennuksen odotettavissa oleva asuinkäyttöaika ja asuinkäyttötarve huomioon ottaen. Lisäksi toimenpiteiden tulee olla energiataloudellisesti perusteltuja. Avustettavien kustannusten tulee olla kohtuulliset.

Avustusta voidaan myöntää vain sellaisiin toimenpiteisiin, joita ei ole aloitettu ennen kuin valtionapuviranomainen on myöntänyt avustuksen tai hyväksynyt toimenpiteen tarkoituksenmukaisuuden. Muussa tapauksessa avustusta voidaan myöntää vain erityisestä

syystä.

Samaan toimenpiteeseen ei voida myöntää useampia tässä laissa tarkoitettuja avustuksia, ellei kyseessä ole saman toimenpiteen eri vaiheitten avustaminen erikseen.

5 §

Sosiaalinen ja taloudellinen tarveharkinta myöntämisen edellytyksenä

Edellä 4 §:ssä mainittujen yleisten edellytysten lisäksi myönnettäessä avustuksia 2 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaan tulee avustuksensaajaruokakunnan olla sosiaalisesti sekä tulojensa ja varallisuutensa vähäisyyden vuoksi kokonaisuutena arvioiden sellaisessa asemassa, että avustuksen myöntäminen on tarpeen korjaus- tai muiden avustettavien töiden toteuttamiseksi.

Myönnettäessä avustusta 2 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan ruokakunnan tulee olla joutunut suuriin taloudellisiin vaikeuksiin. Tilannetta arvioidaan ruokakunnan varallisuuden, tulojen ja menojen sekä muiden ruokakunnan olosuhteisiin vaikuttavien seikkojen perusteella.

Ruokakunnan sosiaaliselle asemalle, tuloille ja varallisuudelle sekä taloudellisille vaikeuksille ja muille olosuhteille asetettavista edellytyksistä voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Avustuksen enimmäismäärä

Avustusta voidaan myöntää hankekohtaisen harkinnan perusteella hyväksyttävistä kustannuksista:

1) enintään 40 prosenttia tai erityisestä syystä enintään 70 prosenttia, jos avustus myönnetään 2 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaiseen käyttötarkoitukseen;

2) enintään 35 prosenttia, jos avustus myönnetään 2 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaiseen käyttötarkoitukseen;

3) enintään 70 prosenttia, jos avustus myönnetään 2 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaiseen käyttötarkoitukseen;

4) enintään 50 prosenttia, jos avustus myönnetään 2 §:n 1 momentin 4 kohdan mu-

kaiseen käyttötarkoitukseen;

5) enintään 50 prosenttia, jos avustus myönnetään 2 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaiseen käyttötarkoitukseen; ja

6) enintään 10 prosenttia tai erityisestä syystä enintään 15 prosenttia, jos avustus myönnetään 2 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaiseen käyttötarkoitukseen, uusiutuvan energian käyttöönottoa tukeviin toimiin kuitenkin enintään 15 prosenttia tai erityisestä syystä enintään 20 prosenttia ja energiakatselmuksiin enintään 40 prosenttia tai erityisestä syystä enintään 50 prosenttia.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin siitä, mitä 1 momentin 1 ja 6 kohdassa tarkoitettujen erityisten syyt ovat.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös säätää avustuksen enimmäismäärä 1 momentissa säädettyä pienemmäksi prosenttiosuudeksi hyväksyttävistä kustannuksista sekä avustuksen euromääräisistä enimmäismääristä.

7 §

Hyväksyttävät kustannukset

Hyväksyttävät kustannukset ovat enintään rakennus- tai muun avustettavan toimenpiteen toteutuneet kustannukset.

Jos avustusta myönnetään 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa asunnon rakentamiseksi tai hankkimiseksi, kustannusten hyväksyttävyyttä harkittaessa otetaan huomioon ruokakunnan koko sekä asuntojen rakennuskustannusten ja hankintahintojen taso paikkakunnalla.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin hyväksyttävistä kustannuksista.

8 §

Avustuksensaaja

Avustus myönnetään rakennuksen tai asunnon omistajalle taikka osakkeenomistajalle, jonka osakkeet tuottavat oikeuden hallita korjattavaa asuntoa. Jos rakennuksen tai asunnon kunnossapitovastuu on lain nojalla tai se on kirjallisesti sopimuksella siirretty pysyvästi tai pitkäaikaisesti jollekulle muulle kuin edellä tarkoitettulle omistajalle, avustus

voidaan kuitenkin myöntää kunnossapitovastuussa olevalle.

Edellä 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu asunnon rakentamis- tai hankintakustannuksiin myönnettävä avustus voidaan myöntää asumis- tai korjauskelvottomaksi käyneen asunnon omistajalle.

Kunnille, kuntayhtymille sekä yhteisöille, joissa kunnilla on määräysvalta, voidaan myöntää vain 2 §:n 1 momentin 4, 5 ja 6 kohdassa tarkoitettuja avustuksia.

9 §

Valtionapuviranomaiset

Valtion asuntorahasto on valtionapuviranomaisena 2 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitetuissa avustuksissa. Kunta on valtionapuviranomaisena mainitun momentin 1, 2, 5 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa avustuksissa. Valtion asuntorahasto on kuitenkin valtionapuviranomaisena myös viimeksi mainituissa avustuksissa, jos avustus myönnetään kunnalle tai kuntayhtymälle taikka jos tuetaan perusparannuksen suunnittelua kohteissa, joihin on tarkoitus asentaa hissi.

Kunta antaa tarvittaessa lausunnon avustushakemuksesta silloin, kun Valtion asuntorahasto toimii valtionapuviranomaisena.

Valtionapuviranomaisena toimii se kunta, jossa korjattava asuinrakennus tai asunto sijaitsee, jolleivät kunnat keskenään kirjallisella sopimuksella toisin sovi.

10 §

Muu rahoitus

Avustusta myönnetään vain sellaisiin toimenpiteisiin, joiden rahoittamiseksi hakijalla ei ole oikeutta saada muuta julkista tukea. Siltä osin kuin avustuksenhakijalla on oikeus saada tässä laissa tarkoitetuista hyväksyttävistä kustannuksista hyvitystä vakuutus sopimuksen tai muun sopimuksen perusteella, lain nojalla tai muulla vastaavalla perusteella taikka kustannukset tai osa niistä kuuluvat asunto-osakeyhtiölain (809/1991) tai yhtiöjärjestyksen nojalla asunto-osakeyhtiön maksettaviksi, ei tämän lain mukaista avustusta myönnetä.

11 §

Käyttörajoitus

Asuntoa tai asuinrakennusta, jonka korjaamiseen on myönnetty 2 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettu avustus, on käytettävä avustuksensaajan ja hänen ruokakuntansa tai muun kyseisen korjausavustuksen saannin edellytykset täyttävän ruokakunnan asuntona viiden vuoden ajan avustuksen myöntämisestä. Jos 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa mainittu avustus on myönnetty rakentamiseen tai hankintaan, edellä tarkoitettu käyttörajoitus koskee rakennettua tai hankittua asuntoa. Viiden vuoden käyttörajoitus aika lasketaan näissä tapauksissa siitä ajankohdasta, josta asunto on voitu ottaa ruokakunnan asuinkäyttöön. Valtionapuviranomainen voi myöntää erityisestä syystä vapautuksen edellä mainitusta käyttörajoituksesta.

12 §

Tietojen saanti viranomaiselta

Valtionapuviranomaisen oikeuteen saada tietoja toiselta viranomaiselta sovelletaan, mitä valtionavustuslain 31 §:ssä säädetään. Tiedot on oikeus saada maksutta.

13 §

Avustuskohteen tarkastaminen

Avustuksen käyttöä tarkastavalla virkamiehellä on tarkastuksen edellyttämässä laajuudessa oikeus päästä avustuksella korjattaviin tai korjattuihin tiloihin korjaustöiden suunnittelu- ja toteutusvaiheessa sekä korjaustöiden lopputarkastuksen yhteydessä. Valtionapuviranomainen voi avustuksen myöntämisen yhteydessä edellyttää tehtäväksi korjausten kohteena olevissa tiloissa välitarkastuksia ja korjaustöiden valmistuttua lopputarkastuksen. Valtionapuviranomaisen on järjestettävä lopputarkastus kohtuullisen ajan kuluessa korjaustöiden valmistumisesta.

14 §

Kuntien ohjaus ja valvonta

Valtion asuntorahasto ohjaa ja valvoo kuntien menettelyä avustusten myöntämisessä ja avustuksiin liittyvissä asioissa. Sillä on oikeus saada valvontaa varten tarpeelliset asiakirjat, tiedot ja selvitykset.

15 §

Avustuksen takaisinperintä kunnalta

Jos kunta on avustusta myöntäessään menettelty annettujen säännösten vastaisesti eikä virhe tai laiminlyönti ole vähäinen, Valtion asuntorahasto voi jättää avustumäärän kokonaan tai osittain maksamatta kunnalle ja periä kunnalta kokonaan tai osittain takaisin kunnan myöntämän avustumäärän.

Jos kyseessä on perusteettomasti myönnetty avustus, kunnan on maksettava takaisinperittävälle määrälle korkoa avustuksen maksupäivästä lukien korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Jos takaisinperittävää määrää ei makseta viimeistään Valtion asuntorahaston asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Valtion asuntorahasto voi päättää, että tässä pykälässä tarkoitettu korko ja viivästyskorko jätetään osittain tai kokonaan perimättä, jos täysimääräinen koronmaksuvelvollisuus on

kohtuuton takaisinperinnän perusteena oleviin olosuhteisiin ja menettelyihin nähden.

16 §

Tarkemmat säännökset eräistä asioista

Tarkemmat säännökset avustusten hakumenettelystä ja avustusten maksamisesta annetaan tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

17 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan asuntojen korjaus- ja energia-avustuksista 3 päivänä joulukuuta 2002 annettu laki (1021/2002) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Lain 11—15 §:ää sovelletaan myös kumotavan lain nojalla myönnettyihin avustuksiin siltä osin kuin kyseessä on vapautuksen myöntäminen käyttörajoituksesta, tietojen saanti viranomaisilta, avustuskohteen tarkastaminen, kuntien ohjaus ja valvonta tai avustuksen takaisinperintä kunnalta.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 2005

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ympäristöministeri *Jan-Erik Enestam*